

Hallituksen esitys eduskunnalle kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta

HE 102/2025 vp

Sivistysvaliokunnalle

Arene lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Lausunnon pääkohdat

Käsillä oleva lainuudistus hukkuu hallituksen kokonaisuudessaan epäjohdonmukaisen kansainvälistymispolitiikan alle. Erityisesti parhaillaan eduskunnan käsittelyssä oleva ulkomaalaislain uudistus tekee ammattikorkeakouluille täysin mahdottomaksi saavuttaa sille asetettuja kansainvälistymisen tavoitteita. On erittäin huolestuttavaa, että uudessa pysyvän oleskeluluvan lakiehdotuksessa ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet asetetaan eriarvoiseen asemaan muiden korkeakoulututkintojen kanssa. Tämänkin hallituksen esityksen (HE 102/2025 vp) valmistelussa on ollut nähtävissä vanhanai-kaista korkeakoulusektorit erottelevaa asennetta, mutta tältä osin esitys on muuttunut paremmaksi.

Hallituksen esityksen lähtökohtaiset tavoitteet ovat kannatettavia. Kielitaidon testaamisen on osaltaan tuettava ja kannustettava kotimaisten kielten osaamista, osaamisen näyttöä ja integroitumista Suomeen. Yhdenkään ihmisen Suomen työmarkkinoille asettumiseen ei saisi viivästyä kielitaidon osoittamisen byrokratian vuoksi.

Testaamisen selkeyttäminen helpottaa kokonaisuuden hallintaa, mutta toisaalta asettaa yksittäisen järjestelmän haavoittuvaisempaan ja keskeisempään asemaan.

Digitalisaation hyödyntäminen on ilmeisen selvä tavoite, mikäli se voidaan tehdä vaarantamatta kielitaidon testaamisen pätevyyttä. Se auttaa erityisesti volyymien kasvaessa, ja mahdollistaa kokeiden uudistamisen nykyistä nopeammin.

Kannatamme testaamisen keskittämistä nyt reformivaiheessa olevaan YKI:iin. Digitalisointi ja muutkin uudistukset ovat käynnissä, mutta suunnitellussa aikataulussa pysyminen ei ole todennäköistä.

Arene on erityisen huolissaan tästä ja monesta muusta Opetushallitukselle koituvista uusista tehtävistä ja velvoitteista. Opetushallitukselle on tämän ja mm ulkomaalaislain myötä tulossa erittäin merkittäviä uusia tehtäviä ja järjestelmien kehittämistyötä. Uudistukset eivät ole muun muassa näiden resurssien osalta realistisia. Muun muassa korkeakouluille keskeisen opintopolun kehittäminen ei ole edennyt tarvittavalla tavalla. Uudistus ei saa vaarantaa perustavanlaatuisten opintoasianhallinnon järjestelmien uudistamista.